

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 28ης Ιουνίου 2007*

Στην υπόθεση C-467/05,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε ο επιφορτισμένος με τις προκαταρκτικές έρευνες δικαστής του Tribunale di Milano (Ιταλία) με απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2005, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 27 Δεκεμβρίου 2005, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας κατά του

Giovanni Dell'Orto,

παρισταμένης της:

Saipem SpA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Α. Rosas, πρόεδρο τμήματος, J. Klučka, J. N. Cunha Rodrigues (εισηγητή), Α. Ó Caoimh και Ρ. Lindh, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 1ης Φεβρουαρίου 2007,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο G. Dell'Orto, εκπροσωπούμενος από τον M. Brusa, avvocato,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον I. M. Braguglia, επικουρούμενο από τον D. Del Gaizo, avvocato dello Stato,

— η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τον D. O' Hagan, επικουρούμενο από τον N. Travers, BL,

— η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών, εκπροσωπούμενη από τις H. G. Sevenster και C. ten Dam, καθώς και από τον M. de Grave,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον H. Dossi,

- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την E. O'Neill, επικουρούμενη από τον J. Turner, barrister,

- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τις M. Κο-ντού-Durande και E. Righini, καθώς και από τον L. Visaggio,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 8ης Μαρτίου 2007,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της αποφάσεως-πλαίσιου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες (ΕΕ L 82, σ. 1, στο εξής: απόφαση-πλαίσιο), και της οδηγίας 2004/80/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για την αποζημίωση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων (ΕΕ L 261, σ. 15, στο εξής: οδηγία).

- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας εκτελέσεως κατόπιν αμετάκλητης καταδικαστικής αποφάσεως, διεξαγόμενης ενώπιον του επιφορισμένου με τις προκαταρκτικές έρευνες δικαστή του Tribunale di Milano, ο οποίος ενεργεί ως δικαστής εκτελέσεως των ποινών, σχετικά με την επιστροφή κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως

Η απόφαση-πλαίσιο

- 3 Το άρθρο 1 της αποφάσεως-πλαισίου ορίζει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης-πλαισίου, νοούνται ως:

- α) “θύμα”: το φυσικό πρόσωπο το οποίο υπέστη ζημία, συμπεριλαμβανομένης σωματικής ή ψυχικής βλάβης, συγκινησιακής δοκιμασίας ή οικονομικής απώλειας, που προκαλείται απευθείας από πράξεις ή παραλείψεις που παραβιάζουν την ποινική νομοθεσία ενός κράτους μέλους·

[...]

- γ) “ποινική διαδικασία”: η ποινική διαδικασία σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο·

δ) “διαδικασία”: η διαδικασία υπό ευρεία έννοια, η οποία περιλαμβάνει, πέραν της ποινικής διαδικασίας, όλες τις επαφές που πραγματοποιεί το θύμα, υπό την ιδιότητα του θύματος, με κάθε αρχή, δημόσια υπηρεσία ή οργάνωση υποστήριξης θυμάτων, σε σχέση με την υπόθεσή του, πριν, κατά ή μετά την ποινική δίκη.

[...]»

4 Το άρθρο 2 της αποφάσεως-πλαisiού προβλέπει τα εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος παρέχει στα θύματα ουσιαστικό και κατάλληλο ρόλο στο πλαίσιο του συστήματος της ποινικής του δικαιοσύνης. Εξακολουθεί να καταβάλλει κάθε προσπάθεια προκειμένου να διασφαλίσει στα θύματα μεταχείριση που βασίζεται στον οφειλόμενο σεβασμό της αξιοπρέπειάς τους κατά τη διαδικασία και αναγνωρίζει τα δικαιώματα και τα έννομα συμφέροντά τους, ιδίως στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.

2. Κάθε κράτος μέλος διασφαλίζει ότι τα ιδιαίτερος ευάλωτα θύματα μπορούν να τυγχάνουν ειδικής μεταχείρισης, που ανταποκρίνεται με τον καλύτερο τρόπο στην κατάσταση τους.»

5 Σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού:

«Κάθε κράτος μέλος διασφαλίζει επαρκές επίπεδο προστασίας για τα θύματα και, οσάκις ενδείκνυται, για τις οικογένειές τους ή για τα πρόσωπα τα εξομοιούμενα με μέλη της οικογενείας τους, ιδίως όσον αφορά την ασφάλειά τους και την προστασία της ιδιωτικής τους ζωής, εφόσον οι αρμόδιες αρχές θεωρούν ότι υπάρχει σπουδαίος κίνδυνος πράξεων αντιποίνων ή πιθανολογείται σφόδρα σοβαρή και εσκεμμένη διατάραξη της ιδιωτικής τους ζωής.»

6 Δυνάμει του άρθρου 9 της αποφάσεως-πλαisiού:

«1. Κάθε κράτος μέλος κατοχυρώνει το δικαίωμα του θύματος να εξασφαλίζει, σε εύλογο χρονικό διάστημα, απόφαση σχετικά με την εκ μέρους του δράστη ανόρθωση της ζημίας, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, εκτός αν, για ορισμένες περιπτώσεις, το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι η αποζημίωση λαμβάνει χώρα με διαφορετικό τρόπο.

[...]

3. Τα αποδοτέα αντικείμενα που ανήκουν στο θύμα και κατασχέθηκαν κατά την ποινική διαδικασία, του επιστρέφονται αμελλητί, εκτός αν αυτό αντιβαίνει στις επιταγές της ποινικής διαδικασίας.»

7 Σύμφωνα με το άρθρο 17, τρίτη περίπτωση, της αποφάσεως-πλαisiού, κάθε κράτος μέλος όφειλε να θέσει σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για την εφαρμογή των άρθρων που παρατίθενται στις σκέψεις 3 έως 6 της παρούσας αποφάσεως το αργότερο μέχρι τις 22 Μαρτίου 2002.

Η οδηγία

8 Δυνάμει του άρθρου 1 της οδηγίας:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ο αιτών αποζημίωση να δικαιούται να υποβάλει την αίτησή του σε αρχή ή σε άλλο όργανο του κράτους μέλους στο οποίο διαμένει συνήθως, όταν έχει τελεστεί εκ προθέσεως έγκλημα βίας σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος μέλος της συνήθους διαμονής του.»

9 Το άρθρο 2 της οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Η αποζημίωση καταβάλλεται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου έχει τελεστεί η εγκληματική πράξη.»

10 Το άρθρο 12 της οδηγίας έχει ως ακολούθως:

«1. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας για την πρόσβαση στο δικαίωμα αποζημίωσης σε υποθέσεις με διασυνοριακό χαρακτήρα πρέπει να βασίζονται στα συστήματα των κρατών μελών για την αποζημίωση των θυμάτων εκ προθέσεως εγκλημάτων βίας που έχουν τελεστεί στο αντίστοιχο έδαφός τους.

2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι στο πλαίσιο των εθνικών τους ρυθμίσεων υπάρχει πρόβλεψη για σύστημα αποζημίωσης των θυμάτων εκ προθέσεως εγκλημάτων βίας που έχουν τελεστεί στο αντίστοιχο έδαφός τους, το οποίο διασφαλίζει εύλογη και προσηκουσα αποζημίωση των θυμάτων.»

11 Το άρθρο 17 της οδηγίας προβλέπει τα ακόλουθα:

«Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη, εφόσον οι εν λόγω διατάξεις συνάδουν με την παρούσα οδηγία, να:

α) θεσπίζουν ή διατηρούν ευνοϊκότερες διατάξεις προς όφελος των θυμάτων εγκληματικών πράξεων ή άλλων προσώπων που θίγονται από εγκληματικές πράξεις·

β) θεσπίζουν ή διατηρούν διατάξεις με σκοπό την αποζημίωση θυμάτων εγκληματικών πράξεων που τελούνται εκτός του εδάφους τους, ή άλλων προσώπων που θίγονται από εγκληματικές πράξεις, με την επιφύλαξη τυχόν προϋποθέσεων που προσδιορίζουν τα κράτη μέλη για τον σκοπό αυτό.»

12 Το άρθρο 18, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2006, με την εξαίρεση της παραγράφου 2 του άρθρου 12, για την οποία η ημερομηνία συμμόρφωσης θα είναι η 1η Ιουλίου 2005. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

2. Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι τα μέτρα που είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση με την παρούσα οδηγία εφαρμόζονται μόνο σε αιτούντες που έχουν υποστεί ζημία λόγω εγκληματικών πράξεων που έχουν τελεστεί μετά την 30ή Ιουνίου 2005.»

Η εθνική νομοθεσία

13 Σύμφωνα με το άρθρο 263 του ιταλικού κώδικα ποινικής δικονομίας, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 134, της 12ης Ιουνίου 2003 (στο εξής: CPP):

«1. Η επιστροφή κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων καθορίζεται από τον δικαστή με έκδοση σχετικής διατάξεως όταν δεν υφίσταται αμφιβολία ως προς το πρόσωπο στο οποίο αυτά ανήκουν.

[...]

3. Σε περίπτωση διαφοράς σχετικά με την κυριότητα των κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων, ο δικαστής την παραπέμπει, όσον αφορά την επιστροφή τους, στο κατά τόπον αρμόδιο σε πρώτο βαθμό δικαστήριο, διατηρώντας την κατάσχεση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής.

[...]

6. Όταν δεν χωρεί πλέον ένδικο μέσο κατά της αποφάσεως, ο δικαστής της εκτελέσεως προβαίνει στην επιστροφή των περιουσιακών στοιχείων.»

14 Το άρθρο 444 του CPP προβλέπει τα εξής:

«1. Ο κατηγορούμενος και η εισαγγελική αρχή μπορούν να ζητήσουν από το δικαστήριο εκτελέσεως των ποινών, καθόσον τούτο ενδείκνυται στην οικεία περίπτωση, την επιβολή εναλλακτικής ποινής ή χρηματικής ποινής, μειωμένης μέχρι το ένα τρίτο, ή ποινής φυλακίσεως όταν αυτή, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων και μειωμένη μέχρι το ένα τρίτο, δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη, συνοδευόμενες ενδεχομένως από χρηματική ποινή.

2. Αν υφίσταται διακανονισμός, έστω και με τον διάδικο που δεν υπέβαλε το σχετικό αίτημα, και υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει εκδοθεί απαλλακτική απόφαση [...], το δικαστήριο, βάσει των στοιχείων της δικογραφίας, αν δέχεται ότι ο νομικός χαρακτηρισμός των πραγματικών περιστατικών, η εφαρμογή και η

σύγκριση των περιστάσεων που εκθέτουν οι διάδικοι είναι ακριβείς και ότι η αναφερόμενη κύρωση είναι πρόσφορη, εκδίδει απόφαση επ' αυτού, σημειώνοντας στο διατακτικό της ότι οι διάδικοι υπέβαλαν σχετικό αίτημα. Σε περίπτωση υπέρθεσης πολιτικής αγωγής, το δικαστήριο δεν αποφαινεται επί τέτοιου αιτήματος [...]

[...]»

- 15 Δυνάμει του άρθρου 665, παράγραφος 1, του CPP:

«Αν ο νόμος δεν ορίζει άλλως, μόνον ο δικαστής που αποφάνθηκε με απόφαση είναι αρμόδιος για την εκτέλεση της αποφάσεως αυτής.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 16 Από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου προκύπτει ότι ενώπιον του Tribunale di Milano κινήθηκε ποινική διαδικασία κατά του G. Dell'Orto και άλλων κατηγορουμένων για πράξεις που στοιχειοθετούν το έγκλημα της παροχής ψευδών πληροφοριών σχετικά με εταιρίες (πλαστογραφία λογιστικών εγγράφων), οι οποίες τελέστηκαν με σκοπό τη διάπραξη των εγκλημάτων της διακεκριμένης καταχρήσεως εμπιστοσύνης και της παράνομης χρηματοδοτήσεως πολιτικών κομμάτων. Στα θύματα των εγκλημάτων αυτών περιλαμβάνονται διάφορες εταιρίες που ανήκουν στον ιταλικό όμιλο ENI, μεταξύ των οποίων και η Saipem SpA (στο εξής: Saipem), η οποία δήλωσε παράσταση πολιτικής αγωγής στο πλαίσιο της ποινικής αυτής διαδικασίας.
- 17 Κατά την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου, ο G. Dell'Orto και οι λοιποί κατηγορούμενοι καταχράστηκαν σημαντικά χρηματικά ποσά, που ανήκαν στις ως άνω εταιρίες, μέσω της καταβολής αμοιβών για δραστηριότητες πλασματικών

υπεράκτιων εταιριών οι οποίες συνδέονταν με έναν από τους δράστες, σφετεριζόμενοι έτσι μέρος των σχετικών ποσών. Ειδικότερα, ο G. Dell'Orto σφετερίστηκε ποσό ύψους 1 064 069,78 ευρώ σε βάρος της Saipem, το οποίο δέσμευσαν οι ιταλικές δικαστικές αρχές κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Κύριος και ειδικός σκοπός του συντηρητικού αυτού μέτρου ήταν, ιδίως, να εξασφαλιστεί η ικανοποίηση των αστικού δικαίου υποχρεώσεων που απέρρεαν από την ποινική παράβαση.

- 18 Η ως άνω ποινική διαδικασία κατέληξε στις 4 Μαΐου 1999 στην έκδοση αποφάσεως του επιφορτισμένου με τις προκαταρκτικές έρευνες δικαστή του Tribunale di Milano, η οποία απέκτησε την ισχύ δεδικασμένου στις 5 Ιουνίου 1999 και επέβαλε ποινή βάσει του άρθρου 444 του CPP, ήτοι κατόπιν του λεγόμενου «διακανονισμού». Με την απόφαση αυτή ο G. Dell'Orto καταδικάστηκε, με αναστολή, σε ποινή φυλακίσεως και σε πρόστιμο χωρίς να προβλεφθεί κάτι όσον αφορά το δεσμευθέν ποσό.
- 19 Με διάταξη της 3ης Δεκεμβρίου 1999, ο εν λόγω δικαστής διέταξε να επιστραφεί στη Saipem το εν λόγω ποσό. Η διάταξη αυτή ακυρώθηκε με απόφαση του Corte suprema di cassazione της 8ης Νοεμβρίου 2001. Το τελευταίο αυτό δικαστήριο έκρινε ειδικότερα ότι, επειδή η απόφαση της 4ης Μαΐου 1999 δεν είχε προβλέψει τίποτα για το δεσμευθέν ποσό, το ποινικό δικαστήριο δεν είχε την εξουσία να διατάξει την επιστροφή του στη Saipem.
- 20 Κατόπιν της αποφάσεως της 8ης Νοεμβρίου 2001, ο G. Dell'Orto ζήτησε από τον ως άνω δικαστή να υποχρεώσει τη Saipem να επιστρέψει με τη σειρά της το επίμαχο ποσό, δεδομένου ότι αυτό μπορούσε να δεσμευθεί εκ νέου εν αναμονή της εκδόσεως αποφάσεως όσον αφορά την ενδεχόμενη επιστροφή του. Κατά τον G. Dell'Orto, εναπόκειται στο αστικό δικαστήριο να αποφανθεί συναφώς κατ' εφαρμογήν του άρθρου 263, παράγραφος 3, του CPP, με την αιτιολογία ότι πρόκειται για διαφορά σχετική με την κυριότητα του εν λόγω ποσού.

- 21 Με διάταξη της 18ης Ιουλίου 2003, ο επιφορτισμένος με τις προκαταρκτικές έρευνες δικαστής του Tribunale di Milano διέταξε τη διαβίβαση της δικογραφίας στο αστικό δικαστήριο, απορρίπτοντας κατά τα λοιπά το αίτημα του G. Dell'Orto.
- 22 Η τελευταία αυτή διάταξη ακυρώθηκε με απόφαση της 21ης Απριλίου 2005 του Corte suprema di cassazione, που ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του ίδιου δικαστή. Κατά την απόφαση αυτή, αν σύμφωνα με το άρθρο 263, παράγραφος 3, του CPP το αστικό δικαστήριο επιλύσει τη διαφορά περί της κυριότητας των κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο παρεμπόμπουσας διαδικασίας, τούτο δεν εμποδίζει την αρμοδιότητα του ποινικού δικαστηρίου να λάβει μέτρα για τη φύλαξη των περιουσιακών αυτών στοιχείων μέχρις ότου επιλυθεί η διαφορά περί της κυριότητάς τους, οπότε εναπόκειται στον επιφορτισμένο με τις προκαταρκτικές έρευνες δικαστή του Tribunale di Milano να «λάβει τα κατάλληλα μέτρα για τη δέσμευση του ποσού που είχε επιστραφεί στο μεταξύ στη Saipem».
- 23 Γί αυτό, η ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου διαδικασία κινήθηκε εκ νέου σε εκτέλεση της δεύτερης αποφάσεως του Corte suprema di cassazione.
- 24 Κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν μπορεί να υφίσταται στην υπόθεση της κύριας δίκης «διαφορά σε σχέση με την κυριότητα» δεσμευθέντος ποσού που να δικαιολογεί την εκ νέου κίνηση μιας παρεμπόμπουσας διαδικασίας ενώπιον του αστικού δικαστηρίου. Το δεσμευθέν ποσό αποτελεί αχρεωστήτως καταβληθέν και πρέπει να επιστραφεί στη Saipem δυνάμει του άρθρου 2037 του ιταλικού αστικού κώδικα, ενώ από την εξέταση των στοιχείων της δικογραφίας προκύπτει ότι ο G. Dell'Orto ουδέποτε αμφισβήτησε ότι το επίμαχο ποσό ανήκει στην εταιρία αυτή.
- 25 Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι, στην πραγματικότητα, ένα καθαρά διαδικαστικής φύσεως πρόσκομμα το εμποδίζει να διατάξει το ίδιο την επιστροφή των επίμαχων ποσών στη Saipem, δεδομένου ότι το ζήτημα αφορά την εξουσία του δικαστή της

εκτελέσεως να λάβει απόφαση σχετικά με μια τέτοια επιστροφή δεσμευθέντων ποσών, κατόπιν της αποφάσεως εκτελέσεως της ποινής δυνάμει του άρθρου 444 του CPP. Κατά τη νομολογία του Corte suprema di cassazione, όπως αυτή προκύπτει ειδικότερα από την προαναφερθείσα απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2001, ο δικαστής της εκτελέσεως δεν έχει την εξουσία να αποφασίζει σχετικά με την επιστροφή στο θύμα των περιουσιακών στοιχείων που έχουν κατασχεθεί κατόπιν αποφάσεως εκδοθείσας δυνάμει του εν λόγω άρθρου 444, το οποίο ουδέν σχετικό προβλέπει.

- 26 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επί της δυνατότητας εφαρμογής των αρχών τις οποίες θέτουν τα άρθρα 2 και 9 της αποφάσεως-πλαisiού.
- 27 Διερωτάται ειδικότερα αν τα άρθρα αυτά της αποφάσεως-πλαisiού ισχύουν από πλευράς προσωπικού πεδίου εφαρμογής, όταν το θύμα είναι όχι φυσικό αλλά νομικό πρόσωπο.
- 28 Η απόφαση-πλαisiού έχει εφαρμογή, σύμφωνα με το άρθρο 1, στοιχείο α', αυτής, στο «φυσικό πρόσωπο» που υπέστη ζημία. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εντούτοις αν είναι δυνατή η ερμηνεία της αποφάσεως-πλαisiού, με γνώμονα τα άρθρα 12 και 17 της οδηγίας, υπό την έννοια ότι η απόφαση αυτή εφαρμόζεται επίσης σε κάθε άλλο πρόσωπο που έχει την ιδιότητα του θύματος εγκληματικής πράξεως και, ειδικότερα, στα νομικά πρόσωπα. Σε μια τέτοια περίπτωση θα έχει εφαρμογή στη διαδικασία της κύριας δίκης η αρχή του άρθρου 9, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού, κατά την οποία τα κατασχεθέντα στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στο θύμα τού επιστρέφονται αμελλητί. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 16ης Ιουνίου 2005, C-105/03, Pupino, Συλλογή 2005, σ. I-5285), από αυτό προκύπτει η υποχρέωση του εθνικού δικαστηρίου να ερμηνεύσει, στο μέτρο του δυνατού, τις διατάξεις του CPP όσον αφορά την έκταση της εξουσίας αποφάσεως που έχει ο δικαστής της εκτελέσεως στον τομέα της επιστροφής περιουσιακών στοιχείων κατασχεθέντων κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού, που προβλέπει τη δυνατότητα μιας απλοποιημένης διαδικασίας προς επίτευξη των σκοπών της κανονιστικής ρυθμίσεως περί αποζημιώσεως των θυμάτων.

- 29 Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί εξάλλου ότι το Δικαστήριο έχει δεχθεί όσον αφορά τους τρόπους εξαλείψεως της δυνατότητας ασκήσεως ποινικής δίωξης που είναι ανάλογοι με αυτήν που απορρέει από απόφαση «κατόπιν διακανονισμού» υπό την έννοια του άρθρου 444 του CRR ότι αυτοί πρέπει να θεωρούνται ως αμετάκλητες αποφάσεις που περατώνουν την ποινική διαδικασία (απόφαση της 11ης Φεβρουαρίου 2003, C-187/01 και C-385/01, Gözütok και Brüggel, Συλλογή 2003, σ. I-1345).
- 30 Δεδομένου ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η διαφορά σχετικά με την επιστροφή δεσμευθέντων ποσών έπεται ποινικής διαδικασίας που ολοκληρώθηκε με την απόφαση της 4ης Μαΐου 1999, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης επί της δυνατότητας εφαρμογής των αρχών που προβλέπουν τα άρθρα 2 και 9 της αποφάσεως-πλαίσιου όσον αφορά ειδικά την ποινική διαδικασία εκτελέσεως της ποινής μετά το πέρας της κυρίως ειπείν ποινικής διαδικασίας.
- 31 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο επιφορτισμένος με τις προκαταρκτικές έρευνες δικαστής του Tribunale di Milano αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1. Τυχάνουν εφαρμογής οι τιθέμενοι στα άρθρα 2 και 9 της αποφάσεως-πλαίσιου 2001/220/ΔΕΥ κανόνες στο πλαίσιο ποινικής δίκης, εν γένει, έναντι οποιουδήποτε ζημιουμένου από εγκληματική πράξη διαδίκου, δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 1 επ. της οδηγίας [...] ή άλλων διατάξεων του κοινοτικού δικαίου;
  2. Τυχάνουν εφαρμογής οι κατά τα άρθρα 2 και 9 της αποφάσεως-πλαίσιου [...] κανόνες στο πλαίσιο ποινικής δίκης περί εκτελέσεως, η οποία έπεται της αμετάκλητης αποφάσεως περί καταδίκης (και συνεπώς έπεται της αποφάσεως εκτελέσεως της ποινής σύμφωνα με το άρθρο 444 του κώδικα ποινικής

δικονομίας), [...] έναντι οποιαδήποτε ζημιουμένου από εγκληματική πράξη διαδίκου, δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 1 επ. της οδηγίας [...] ή άλλων διατάξεων του κοινοτικού δικαίου;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του παραδεκτού

- 32 Πολλές κυβερνήσεις από όσες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας αμφισβήτησαν το παραδεκτό της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως.
- 33 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υποστηρίζει ότι το απαράδεκτο της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει από το γεγονός ότι η εν λόγω αίτηση στηρίζεται στο άρθρο 234 ΕΚ, ενώ η ζητούμενη ερμηνεία αφορά την απόφαση-πλαίσιο, δηλαδή πράξη εκδοθείσα δυνάμει του τίτλου VI της Συνθήκης ΕΕ. Σε τέτοιες περιπτώσεις η αίτηση πρέπει να στηρίζεται αποκλειστικά στο άρθρο 35, παράγραφος 1, ΕΕ, ενώ το άρθρο 234 ΕΚ δεν έχει εφαρμογή. Η Ιρλανδία σημειώνει ότι, καθόσον εν προκειμένω πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 35 ΕΕ, η εσφαλμένη επίκληση του άρθρου 234 ΕΚ ως βάσεως της αιτήσεως προς έκδοση προδικαστικής αποφάσεως δεν πρέπει να εμποδίσει το Δικαστήριο να δώσει απάντηση στα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο.
- 34 Πρέπει να σημειωθεί εκ προοιμίου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 46, στοιχείο β', ΕΕ, οι διατάξεις των Συνθηκών ΕΚ και ΕΚΑΕ σχετικά με την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου και την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται το άρθρο 234 ΕΚ, εφαρμόζονται στις διατάξεις του τίτλου VI της Συνθήκης ΕΕ, υπό τους όρους που προβλέπει το άρθρο 35 ΕΕ. Σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, από αυτό προκύπτει ότι το

σύστημα που προβλέπει το άρθρο 234 ΕΚ προορίζεται να έχει εφαρμογή στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου προς έκδοση προδικαστικών αποφάσεων δυνάμει του άρθρου 35 ΕΕ, με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων που προβλέπει η τελευταία αυτή διάταξη (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση *Ruipino*, προαναφερθείσα, σκέψεις 19 και 28).

- 35 Δεν αμφισβητείται ότι η Ιταλική Δημοκρατία ανέφερε, με δήλωση ισχύουσα από 1ης Μαΐου 1999, ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος της Συνθήκης του Άμστερνταμ, ότι αποδέχεται την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφαινεται ως προς το κύρος και την ερμηνεία των πράξεων του άρθρου 35 ΕΕ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από την παράγραφο 3, στοιχείο β', του εν λόγω άρθρου. Δεν αμφισβητείται επίσης ότι η απόφαση-πλαίσιο, που στηρίζεται στα άρθρα 31 ΕΕ και 34 ΕΕ, εμπίπτει στις πράξεις περί των οποίων γίνεται λόγος στο άρθρο 35, παράγραφος 1, ΕΕ, σχετικά με τις οποίες το Δικαστήριο μπορεί να αποφαινεται με προδικαστική απόφαση (απόφαση *Ruipino*, προαναφερθείσα, σκέψεις 20 και 22), όπως δεν αμφισβητείται ακόμη ότι ο επιφορτισμένος με τις προκαταρκτικές έρευνες δικαστής του Tribunale di Milano, ενεργώντας στο πλαίσιο διαδικασίας όπως αυτή της κύριας δίκης, πρέπει να θεωρηθεί ως δικαστήριο κράτους μέλους υπό την έννοια του άρθρου 35 ΕΕ.
- 36 Υπό τις συνθήκες αυτές, και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι τα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν επίσης την ερμηνεία οδηγίας εκδοθείσας δυνάμει της Συνθήκης ΕΚ, το ότι η απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου δεν μνημονεύει το άρθρο 35 ΕΕ, αλλά αναφέρεται στο άρθρο 234 ΕΚ, δεν μπορεί να συνεπάγεται από μόνο του το απαράδεκτο της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως. Τούτο ισχύει καθόσον μάλιστα η Συνθήκη ΕΕ δεν προβλέπει ούτε ρητώς ούτε σιωπηρώς τον τρόπο με τον οποίο το εθνικό δικαστήριο πρέπει να υποβάλει την αίτηση αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως (βλ. κατ' αναλογία, σχετικά με το άρθρο 234 ΕΚ, απόφαση της 6ης Απριλίου 1962, 13/61, *De Geus*, Συλλογή τόμος 1977, σ. 257).
- 37 Η Ολλανδική Κυβέρνηση αμφισβητεί το παραδεκτό της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, για τον λόγο ότι η απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου δεν προσδιορίζει επαρκώς τα πραγματικά και νομικά περιστατικά της υποθέσεως. Κατά την ως άνω κυβέρνηση, από αυτό προκύπτει ειδικότερα ότι η λυσιτέλεια των υποβαλλομένων ερωτημάτων δεν προκύπτει με σαφήνεια, καθόσον, ελλείψει διευκρινίσεων επί του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, είναι αδύνατο να εξακριβωθεί αν ανακύπτει ζήτημα ερμηνείας του δικαίου αυτού, όπως υποστηρίζει το αιτούν δικαστήριο, σύμφωνης με την απόφαση-πλαίσιο, η οποία εξάλλου στερείται αμέσου αποτελέσματος.

- 38 Η Αυστριακή Κυβέρνηση σημειώνει ότι το ιταλικό δίκαιο εμποδίζει το αιτούν δικαστήριο να αποφανθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας της κύριας δίκης επί αιτημάτων αστικού δικαίου, οπότε τα προδικαστικά ερωτήματα έχουν υποθετικό χαρακτήρα.
- 39 Πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως και το άρθρο 234 ΕΚ, το άρθρο 35 ΕΕ εξαρτά τη δυνατότητα υποβολής στο Δικαστήριο αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως από την προϋπόθεση ότι το εθνικό δικαστήριο «κρίνει ότι η απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του αποφάσεως», οπότε η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το παραδεκτό προδικαστικών ερωτημάτων που υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ μπορεί, καταρχήν, να εφαρμόζεται και στις αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως που υποβάλλονται στο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 35 ΕΕ (απόφαση Pupino, προαναφερθείσα, σκέψη 29).
- 40 Κατά συνέπεια, το τεκμήριο λυσιτέλειας των προδικαστικών ερωτημάτων που υποβάλλουν τα εθνικά δικαστήρια δεν μπορεί να τίθεται εκποδών παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν δηλαδή είναι πρόδηλον ότι η ερμηνεία των διατάξεων του δικαίου της Ενώσεως που ζητείται με τα ερωτήματα αυτά δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης ή όταν το ζήτημα είναι καθαρά υποθετικής φύσεως ή το Δικαστήριο δεν έχει στη διάθεσή του τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που απαιτούνται προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί. Αν δεν συντρέχουν οι περιπτώσεις αυτές, το Δικαστήριο είναι καταρχήν υποχρεωμένο να αποφαινεται επί των προδικαστικών ερωτημάτων που αφορούν την ερμηνεία των πράξεων τις οποίες αφορά το άρθρο 35, παράγραφος 1, ΕΕ (απόφαση Pupino, προαναφερθείσα, σκέψη 30).
- 41 Εξάλλου, η ανάγκη παροχής ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου που να είναι χρήσιμη στο εθνικό δικαστήριο επιβάλλει να προσδιορίζει το δικαστήριο αυτό το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται τα ερωτήματα που υποβάλλει ή, τουλάχιστον, να διευκρινίζει τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίζονται τα ερωτήματα αυτά. Συναφώς, είναι απαραίτητο το εθνικό δικαστήριο

να παρέχει ορισμένες τουλάχιστον εξηγήσεις για τους λόγους που το οδήγησαν στην επιλογή των διατάξεων της Ενώσεως των οποίων ζητεί την ερμηνεία και για τη σχέση που θεωρεί ότι υφίσταται μεταξύ των διατάξεων αυτών και της εφαρμοστέας στη διαφορά εθνικής νομοθεσίας (βλ., ιδίως, όσον αφορά το άρθρο 234 ΕΚ, απόφαση της 19ης Απριλίου 2007, C-295/05, *Asemfo*, Συλλογή 2007, σ. I-2999, σκέψεις 32 και 33).

- 42 Τα πληροφοριακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στις αποφάσεις περί υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων χρησιμεύουν όχι μόνο για να παρέχουν στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να δίνει λυσιτελείς απαντήσεις, αλλά και για να μπορούν οι κυβερνήσεις των κρατών μελών και τα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλλουν παρατηρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου (βλ., ιδίως, απόφαση της 3ης Μαΐου 2007, C-303/05, *Advocaten voor de Wereld*, Συλλογή 2007, σ. I-3633, σκέψη 20).
- 43 Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 16 έως 30 της παρούσας αποφάσεως, η απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου εκθέτει το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης και τις διατάξεις του απευθείας εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, ενώ εξηγεί τους λόγους για τους οποίους το αιτούν δικαστήριο ζητεί την ερμηνεία της αποφάσεως-πλαίσου, καθώς και τη σχέση μεταξύ της τελευταίας και της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας.
- 44 Σε αντίθεση με την επιχειρηματολογία της Αυστριακής Κυβερνήσεως, δεν είναι πρόδηλο στην υπόθεση της κύριας δίκης ότι είναι αδύνατη η ερμηνεία του εθνικού δικαίου σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο, πράγμα το οποίο εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να εκτιμήσει (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση *Purino*, προαναφερθείσα, σκέψη 48).
- 45 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν είναι πρόδηλον ότι η ζητούμενη ερμηνεία των διατάξεων της αποφάσεως-πλαίσου τις οποίες αφορούν τα υποβαλλόμενα ερωτήματα δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, ότι το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ότι το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα αναγκαία πραγματικά ή νομικά στοιχεία για να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα αυτά.

- 46 Τέλος, οι ενδείξεις που περιλαμβάνονται στην απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου είναι επίσης επαρκείς για την εξασφάλιση της δυνατότητας υποβολής παρατηρήσεων την οποία πρέπει να έχουν οι διάδικοι της κύριας δίκης, τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σύμφωνα με το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, όπως επιβεβαιώνεται εξάλλου από τις παρατηρήσεις τις οποίες κατέθεσαν οι διάδικοι που παρενέβησαν στην παρούσα διαδικασία.
- 47 Κατά την έγγραφη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου ανέκυψε το ζήτημα αν η απόφαση-πλαίσιο μπορεί να έχει εφαρμογή χρονικά σε ένα σύνολο περιστάσεων οι οποίες, όπως εν προκειμένω στην υπόθεση της κύριας δίκης, είναι σαφώς προγενέστερες της 15ης Μαρτίου 2001, ημερομηνίας εκδόσεως της αποφάσεως-πλαισίου, μη λαμβανομένης υπόψη της προθεσμίας θέσεως σε εφαρμογή της αποφάσεως αυτής, που έληξε, όσον αφορά ιδίως το άρθρο 9, στις 22 Μαρτίου 2002.
- 48 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, οι δικονομικοί κανόνες γενικά εφαρμόζονται σε όλες τις διαφορές που εκκρεμούν κατά την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος τους, σε αντίθεση με τους ουσιαστικούς κανόνες, οι οποίοι ερμηνεύονται συνήθως υπό την έννοια ότι δεν έχουν εφαρμογή σε καταστάσεις που έχουν ήδη διαμορφωθεί πριν από την έναρξη της ισχύος τους (βλ., ιδίως, απόφαση της 9ης Μαρτίου 2006, C-293/04, *Beemsterboer Coldstore Services*, Συλλογή 2006, σ. I-2263, σκέψη 21, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 49 Όμως, το ζήτημα που βρίσκεται στο επίκεντρο της διαφοράς της κύριας δίκης, δηλαδή το της δικαιοδοτικής αρμοδιότητας προς έκδοση αποφάσεως σχετικά με την επιστροφή στο θύμα περιουσιακών στοιχείων που έχουν κατασχεθεί κατά τη διάρκεια ποινικής διαδικασίας, εμπίπτει στον τομέα των δικονομικών κανόνων, οπότε δεν υφίσταται κανένα πρόσκομμα σχετικά με τη χρονική εφαρμογή του νόμου που να εμποδίζει να ληφθούν υπόψη, στο πλαίσιο της διαφοράς αυτής, οι σχετικές διατάξεις της αποφάσεως-πλαισίου προκειμένου το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο να ερμηνευθεί σύμφωνα με αυτήν.

50 Επομένως, η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

51 Με τα δύο ερωτήματά του, που πρέπει να εξεταστούν μαζί, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν η απόφαση-πλαίσιο πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, στο πλαίσιο μιας ποινικής διαδικασίας και, ειδικότερα, μιας διαδικασίας εκτελέσεως μεταγενέστερης αμετάκλητης καταδικαστικής αποφάσεως, όπως αυτή της κύριας δίκης, η κατά την απόφαση-πλαίσιο έννοια του όρου «θύμα» περιλαμβάνει τα νομικά πρόσωπα που έχουν υποστεί ζημία προκληθείσα απευθείας από πράξεις ή παραλείψεις τελεσθείσες κατά παράβαση της ποινικής νομοθεσίας κράτους μέλους.

52 Το άρθρο 1, στοιχείο α', της αποφάσεως-πλαισίου ορίζει το θύμα, για τους σκοπούς εφαρμογής της, ως το «φυσικό πρόσωπο» που υπέστη ζημία, περιλαμβανομένης της σωματικής ή ψυχικής βλάβης, της συγκινησιακής δοκιμασίας ή της οικονομικής απώλειας που προκαλείται απευθείας από πράξεις ή παραλείψεις οι οποίες παραβιάζουν την ποινική νομοθεσία κράτους μέλους.

53 Από το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι η απόφαση-πλαίσιο αφορά μόνον τα φυσικά πρόσωπα που έχουν υποστεί ζημία απευθείας προκληθείσα από πράξεις αντιβαίνουσες προς την ποινική νομοθεσία κράτους μέλους.

54 Μια ερμηνεία της αποφάσεως-πλαισίου υπό την έννοια ότι αυτή αφορά επίσης τα «νομικά πρόσωπα» τα οποία, όπως και η πολιτική αγωγή στην υπόθεση της κύριας δίκης, υποστηρίζουν ότι έχουν υποστεί ζημία απευθείας προκληθείσα από ποινική παράβαση θα αντέβαινε προς το γράμμα του άρθρου 1, στοιχείο α', της ως άνω αποφάσεως-πλαισίου.

- 55 Σ' αυτό προστίθεται το γεγονός ότι καμία άλλη διάταξη της αποφάσεως-πλαίσιου δεν περιλαμβάνει κάποια ένδειξη ότι ο νομοθέτης της Ευρωπαϊκής Ενώσεως θέλησε να επεκτείνει την έννοια του όρου «θύμα» στα νομικά πρόσωπα για τους σκοπούς εφαρμογής της αποφάσεως αυτής. Αντιθέτως, διάφορες άλλες διατάξεις της επιβεβαιώνουν ότι σκοπός του νομοθέτη ήταν να περιλάβει αποκλειστικά τα φυσικά πρόσωπα που υφίστανται ζημία από ποινική παράβαση.
- 56 Συναφώς, επιπλέον του άρθρου 1, στοιχείο α', της αποφάσεως-πλαίσιου, που αναφέρει, ως ενδεχόμενες ζημίες, τη σωματική ή ψυχική βλάβη και τη συγκινησιακή δοκιμασία, πρέπει να μνημονευθεί το άρθρο 2, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου, που υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν στα θύματα μεταχείριση που βασίζεται στον οφειλόμενο σεβασμό της αξιοπρέπειάς τους, η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου 2, που κάνει λόγο για ειδική μεταχείριση της οποίας πρέπει να τυγχάνουν τα ιδιαιτέρως ευάλωτα θύματα, καθώς και το άρθρο 8, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου, που υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ένα επαρκές επίπεδο προστασίας στην οικογένεια του θύματος ή στα πρόσωπα που εξομοιώνονται με μέλη της οικογενείας του.
- 57 Η οδηγία δεν μπορεί να κλονίσει την ερμηνεία αυτή. Η απόφαση-πλαίσιο και η οδηγία διέπουν διαφορετικούς τομείς. Η οδηγία θεσπίζει ένα σύστημα συνεργασίας για τη διευκόλυνση της αποζημίωσης των θυμάτων εγκληματικών πράξεων σε υποθέσεις με διασυνοριακό χαρακτήρα. Αποσκοπεί να εξασφαλίσει ότι, σε περιπτώσεις εκ προθέσεως εγκλημάτων βίας τελούμενων εντός κράτους μέλους διαφορετικού από εκείνο της συνήθους διαμονής του θύματος, το θύμα θα λαμβάνει αποζημίωση από το πρώτο αυτό κράτος. Αντιθέτως, η απόφαση-πλαίσιο αφορά τις νομοθεσίες των κρατών μελών σχετικά με τη διασφάλιση των συμφερόντων του θύματος στο πλαίσιο των ποινικών διαδικασιών. Αποσκοπεί να εξασφαλίσει την εκ μέρους του δράστη ποινικής παραβάσεως αποκατάσταση της ζημίας του θύματος.

- 58 Επομένως, ακόμα και αν υποτεθεί ότι οι διατάξεις μιας οδηγίας εκδοθείσας δυνάμει της Συνθήκης ΕΚ μπορούν να έχουν μια οποιαδήποτε επίπτωση επί της ερμηνείας των διατάξεων μιας αποφάσεως-πλαίσιο που στηρίζεται στη Συνθήκη ΕΕ και ότι η κατά την οδηγία έννοια του όρου «θύμα» μπορεί να ερμηνευθεί ως καλύπτουσα τα νομικά πρόσωπα, εν πάση περιπτώσει η οδηγία και η απόφαση-πλαίσιο δεν έχουν μεταξύ τους τέτοια σχέση που να επιτάσσει την ομοιόμορφη ερμηνεία της εν λόγω εννοίας.
- 59 Εξάλλου, μια κατάσταση όπως αυτή της κύριας δίκης δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Όπως προκύπτει από τη σκέψη 57 της παρούσας αποφάσεως, η οδηγία προβλέπει αποζημίωση μόνο στην περίπτωση εκ προθέσεως εγκλημάτων βίας που διαπράττονται εντός κράτους μέλους διαφορετικού από εκείνο της συνήθους διαμονής του θύματος, ενώ η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά εγκλήματα πλαστογραφίας λογιστικών εγγράφων, διακεκριμένης καταχρήσεως εμπιστοσύνης και παράνομης χρηματοδοτήσεως πολιτικών κομμάτων που τελέστηκαν κυρίως στο έδαφος του κράτους μέλους διαμονής του θύματος.
- 60 Επομένως, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η απόφαση-πλαίσιο πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, στο πλαίσιο μιας ποινικής διαδικασίας και, ειδικότερα, διαδικασίας εκτελέσεως μεταγενέστερης αμετάκλητης καταδικαστικής αποφάσεως, όπως αυτή της κύριας δίκης, η κατά την απόφαση-πλαίσιο έννοια του όρου «θύμα» δεν περιλαμβάνει τα νομικά πρόσωπα που έχουν υποστεί ζημία προκληθείσα απευθείας από πράξεις ή παραλείψεις τελεσθείσες κατά παράβαση της ποινικής νομοθεσίας κράτους μέλους.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 61 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Η απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, στο πλαίσιο μιας ποινικής διαδικασίας και, ειδικότερα, μιας διαδικασίας εκτέλεσης μεταγενέστερης μιας αμετάκλητης καταδικαστικής αποφάσεως, όπως αυτή της κύριας δίκης, η κατά την απόφαση-πλαίσιο έννοια του όρου «θύμα» δεν περιλαμβάνει τα νομικά πρόσωπα που έχουν υποστεί ζημία προκληθείσα απευθείας από πράξεις ή παραλείψεις τελεσθείσες κατά παράβαση της ποινικής νομοθεσίας κράτους μέλους.

(υπογραφές)

